

LIBRU DI RUTI

Introduson

Ruti, di Moab, seduba fiel pa Noemi, mame di si omi falsidu. I fasi disison firmi pa disa si tera, si familia ku si deusis, pa seta Deus di Noemi. I staba pruntu pa kumpri leis, pa kasa ku parenti tokadu di si omi, pa nomi di familia di Elimelek ka pirdi.

No ka sibi kin ku skirbi e libru, ma i pudi sedu ki skirbidu na tempu di rei Davi, ku si nomi sta na ultimu versikulu. Ruti, stranjeru, i yentra na jorson ku Mesias (Kristu) bin padidu nel mas tardi.

Noemi ku Ruti

1 ¹Na tempu di šefis, i tenba fomi na tera. Pabia di kila, un omi di Belen di Judá sai pa bai mora na tera di Moab, el ku si minjer ku se dus fiju. ²Nomi di ki omi i Elimelek; nomi di minjer i Noemi; nomi di se dus fiju i Malon ku Kilion. E seduba efrateus di Belen di Judá. E ciga na tera di Moab, e bai fika la.

³Elimelek, omi di Noemi, muri. Noemi fika ku si dus fiju. ⁴Elis e ranja minjeris di Moab; nomi di un son i Orfa, di ki utru i Ruti. Dipus de fika la kuas des anu, ⁵Malon ku Kilion muri tambi, tudu dus. Asin Noemi fika el son, sin si fijos nin si omi.

⁶Un dia i lanta, ku viuvras di si dus fiju, pa riba pa si tera, pabia, la na Moab, i obiba kuma SIÑOR bin juda si pobu, i da elis kumida. ⁷Asin i sai na kau ki staba nel, ku viuvras di si dus fiju, e pega na kamiñu pa riba pa tera di Judá.

⁸Noemi fala elis: “Bo riba, kada kin pa kasa di si mame. SIÑOR na sedu bon pa bos, suma ku bo seduba bon pa falsidus, pa mi tambi. ⁹SIÑOR na juda bos pa bo oja diskansu, kada

kin na kasa di si omi.” I beža elis; e yalsa fála, e cora; ¹⁰e falal: “No na bai ku bo pa bu pobu.”

¹¹Noemi fala: “Bo riba, ña fijos. Pabia di ke ku bo na bai ku mi? Nta N pudi padi mas fijos ku na bin kasa ku bos? ¹²Bo riba, ña fijos; bo bai, pabia N beju ja pa tene omi. Nin ku N ten speransa, o nin ku N tene omi aos di noti, N bin padi fijos, ¹³bo na pera elis me, tok e bin garandi? Bo na guarda bo kurpu pa elis, sin tene utru omi? Nau, ña fijos, i mas kasabi pa mi di ki pa bos, pabia mon di SIÑOR sta kontra mi.”

¹⁴E yalsa fála, e torna cora mas. Orfa beža si sogra, ma Ruti ka seta largal. ¹⁵Noemi falal: “Ala bu konkuñada riba pa si pobu ku si deusis. Abo tambi, riba si tras.”

¹⁶Ruti falal: “Ka bu ngodan pa N riba, N fika lunju di bo. Nunde ku bu bai, la ku N na bai; nunde ku bu mora, la ku N na mora. Bu pobu na

1.2: Kum 35.19 **1.4:** Kum 19.37; Lei 23.3 **1.4:** Mat 1.5
1.11: Lei 25.5 **1.15:** 1 Re 11.7 **1.15:** 2 Sam 15.19-21;
2 Re 2.2 **1.16:** Mat 8.19; Jon 13.37; Apok 14.4
1.16: 1 Tes 1.9

sedu ña pobu; bu Deus na sedu ña Deus. ¹⁷Nunde ku bu muri, la ku N na muri, la ku N na nteradu nel. SIÑOR na kastigan risu si utru kusa rapatinu ku ka sedu mortu.”

¹⁸Oca Noemi oja kuma i na nte-ma pa bai ku el, i para ngodal pa i riba. ¹⁹Asin e bai juntu tok e ciga na Belen. Oca ke na yentra la, tudu jinti di prasa fika dimiradu pabia delis. Minjeris fika e na punta: “Nta es i ka Noemi?”

²⁰I fala elis: “Ka bo coman Noemi, ^a ma bo coman Mara, ^b pabia Deus ku ten tudu puder i dan kasabi garandi na ña vida. ²¹Oca ku N na sai li, N staba riku, ma SIÑOR fasin pa N riba sin nada. Pabia di ke ku bo na coman Noemi? SIÑOR kondenan; Deus ku ten tudu puder kastigan ciu.”

²²Asin Noemi riba di tera di Moab, ku Ruti, si netu moabita. E ciga na Belen na kumsada di kebur di sevada.

Nkontru di Ruti ku Boaz

2 ¹Noemi teneba un parenti di ladu di si omi, di familia di Elimelek, omi riku, di puder; si nomi i Boaz.

²Un dia, ki moabita Ruti fala Noemi: “N misti bai jubi si N ta oja algin ku na disan kuji garan tras di kebraduris na si lugar.” Noemi falal: “Bai, ña fiju.” ³Ruti ciga na un lugar, i na

kuji garan tras di kebraduris. Pa sorti ki lugar ki na kujiba nel i seduba di Boaz, di familia di Elimelek.

⁴Boaz ciga di Belen, i fala kebraduris: “SIÑOR ta sta ku bos.” E ruspundil: “SIÑOR ta bensuau.”

⁵Dipus Boaz punta si rapas ku tenba konta di kebraduris: “Kin ku tene ki bajuda?”

⁶Rapas ruspundil: “I ki bajuda moabita ku bin ku Noemi di tera di Moab. ⁷I pidin pa N disal pa i bai tras di kebraduris pa i ba ta kuji garan ki oja. I bin disna di parmaña, i pega te gosi; i diskansa son un bokadiñu na baraka.”

⁸Boaz fala Ruti: “Ña fiju, sukutan. Ka bu bai kuji na utru lugar, nin ka bu sai li, ma bu ta fika juntu ku ña bajudas. ⁹Ba ta jubi lugar ke na kebra nel, bu bai se tras. N da rapasis ordi pa ka e toka na bo. Si bu tene sedi, bu ta bai pa puti, bu bibi yagu ku rapasis kata.”

¹⁰Ruti mpina ku rostu na con, i puntal: “Pabia di ke ku N oja fabur dianti di Ñu, manera ku Ñu nota pa mi, ku sedu stranjeru?”

¹¹Boaz ruspundi i falal: “N obi tudu kusa ku bu fasi pa bu sogra dipus di mortu di bu omi; bu disa bu pape ku bu mame, ku tera nunde ku bu padidu, bu bin pa pobu ku bu ka kunsiba. ¹²SIÑOR na pagau ke ku bu fasi. SIÑOR Deus di Israel, kil ku bu bin buska kau di sukundi bas di si asa, i na pagau tudu ku bu mersi.”

¹³Ruti falal: “I bon pa N kontinua oja fabur dianti di Ñu, pabia Ñu konsolan, Ñu papia diritu ku mi,

^a 1.20 Noemi signifika sabi. ^b Mara signifika malgos.

1.21: 1 Sam 2.7-8; Jo 1.21 2.1: 1 Re 7.21; 1 Kron 2.11-12; Mat 1.5; Luk 3.32 2.3: 1 Tes 4.11-12; 2 Tes 3.12

2.7: Dit 13.4; Ekl 9.10; Rom 12.11; Gal 6.9 2.10: 2 Sam 9.8

2.11: Eb 11.8-9, 24-26 2.12: 1 Sam 24.19; Sal 58.11;

Dit 11.18 2.12: Sal 57.1; Mat 23.37 2.13: 1 Sam 1.18

mesmu ku N ka sedu igual ku un di kriadus di Ñu.”

¹⁴Na ora di kume, Boaz falal: “Ciga li, bu toma pon, bu mojal na vinagri.” Ruti sinta ku kebraduris; Boaz dal garan iladu; i kume tok i farta, i sobra utru. ¹⁵I lanta pa bai kuji mas. Boaz da si rapasis ordi i fala elis: “Bo disal i kuji, nin si i na metadi di maraduras; ka bo şatial. ¹⁶Bo pudi disa utru pes kai pa i pudi kuji elis; ka bo raprindil.”

¹⁷Ruti fika i na kuji na ki lugar te di tardi; i masa kil ki oja; i seduba kuas vinti litru di sevada. ¹⁸I lebal pa prasa; si sogra oja kil ki kuji. Ruti tira tambi ki kumida ki sobra-ba oca ki farta, i da si sogra el. ¹⁹Si sogra puntal: “Nunde ku bu kuji aos? Na lugar di kin ku bu tarbaja? Ki algin ku nota pa bo i na bensuadu.” Ruti splika si sogra kin ki tarbaja ku el, i falal: “Nomi di omi ku N tarbaja ku el aos i Boaz.”

²⁰Noemi fala Ruti: “SIÑOR na bensual, pabia SIÑOR ka para fasi si bondadi pa bibus ku mortus.” I fala: “Ki omi i no parenti tokadu. I un di kilis ku dibi di sakuranu.”

²¹Ruti falal: “Ki omi falan tambi pa N kontinua kujiuntu ku si tarbajaduris te na kabantada di kebur.”

²²Noemi fala si netu Ruti: “Ña fiju, i minjor pa bu stauntu ku si bajudas, pabia na utru lugar bu pudi molostadu.”

²³Asin Ruti fika i na kuji ku bajudas di Boaz, tok kebur di sevada ku trigu kaba. I kontinua ku si sogra.

Ruti ku Boaz na kau di masa

3¹Un dia Noemi fala Ruti: “Ña fiju, i ña dever pa N ranjau kasamenti, pa bu pudi sta diritu na bu kau. ²Ki omi Boaz, ku bu stabauntu ku si bajudas, i no parenti tokadu. E di noti i na masa sevada na kau di masa. ³Lanta, bu laba kurpu, bu pui purfumu, bu bisti bu minjor ropa, bu bai pa kau di masa. Ma ka bu disal pa i sibi kuma bu sta la tok i kaba kume i bibi. ⁴Ora ki dita, bu na nota kau ki dita nel; bu na yentra, bu bai diskubri si pe, bu dita la. ^aI na kontau ke ku bu dibi di fasi.”

⁵Ruti falal: “N na fasi tudu ku bu falan.” ⁶Asin i bai pa kau di masa, i fasi tudu konformi ordi ku si sogra dalba. ⁷Boaz kume i bibi, i fika kontenti, i bai dita pertu di un monti di sevada. Ruti bai ketu, i diskubri si pe, i dita. ⁸Pertu di me-noti Boaz panta na sonu, i rabida, i oja un minjer dita na si pe. ⁹I puntal: “Abo i kin?” I ruspundil: “Ami i Ruti, bu kriadu. Distindi ponta di bu manta riba di bu kriadu, pabia i abo ku sedu ki algin ku dibi di toma konta di mi.”

¹⁰Boaz falal: “SIÑOR ta bensuau, ña fiju. E bon kusa ku bu na fasi gosi i minjor di ki kil ku bu fasi purmeru, pabia bu ka pega tras di nin un de rapasis nobu, nin riku nin koitadi. ¹¹Ka bu ten medu, ña fiju. N na fasi tudu ku bu fala,

2.16: Lei 24.19-21 **2.19:** Sal 41.1 **2.20:** Sir 25.25

^a**3.4** *Diskubri si pe, bu dita la:* E kustumu di ki tempu mostra kuma Ruti na pidiba Boaz pa i kasa ku el, suma parenti tokadu di si falsidu omi. **3.9:** Eze 16.8

pabia tudu jinti di ña prasa sibi kuma abo i bon minjer. ¹²Na bardadi ami N sedu bu parenti tokadu, ma i ten utru ku sedu bu parenti tokadu mas di ki mi. ¹³Fika li e di noti. Parmaña, si el i sta pruntu pa toma konta di bo, i sta bon, ma si i ka misti, N jurmenta, na nomi di SIÑOR ku sta bibu, kuma N na toma konta di bo. Dita li te parmaña.”

¹⁴Asin i dita na si pe te parmaña, i lanta antis di jinti pudi rapara ñutru, pabia Boaz ka misti pa algin sibi kuma minjer baiba pa kau di masa. ¹⁵I fala Ruti: “Tisi ki panu ku bu mara, bu distindil.” I distindil; i midi seis midida di sevada, i kargantal el. Ruti bai pa prasa.

¹⁶Oca ki ciga nunde si sogra, kila puntal: “Ña fiju, kuma ku bu pasa?” I kontal tudu kusa ku Boaz fasil. ¹⁷I falal: “I dan e seis midida di sevada, pabia i fala kuma N ka pudi riba pa ña sogra mon limpu.”

¹⁸Noemi falal: “Ña fiju, pera tok bu sibi kuma ku e kusa na bai, pabia ki omi ka na diskansa tok i ruma e asuntu aos.”

Boaz kasa ku Ruti

4 ¹Boaz bai pa porton^a di prasa, i bai sinta la. Dipus i oja ki omi na pasa, ku sedu ki parenti mas tokadu ki papiaba aserka del. I falal: “Ermon, bin de, bu bin sinta li.” I bai, i bai sinta.

²Boaz coma des garandi di prasa, i fala elis pa e bin sinta. E bai sinta. ³I fala ki parenti tokadu: “Suma ku Noemi riba ja di tera di Moab, i misti bindi ki parti di con ku seduba di Elimelek, no ermon. ⁴N fala kuma N na pui e asuntu bu danti, pa bu toma ki con danti de garantis di ña pobu ku sinta li. Si bu na kumpral, bu ta kumpral. Si bu ka na kumpral, bu ta kontan, pa N sibi, pabia i abo ku ten diritu di kumpral. Dipus di bo i ami.” Omi falal: “N na kumpral.”

⁵Boaz falal: “Dia ku bu na toma con na mon di Noemi, bu na toma tambi Ruti, ki minjer moabita, viuva di falsidu, pa nomi di falsidu pudi fika ligadu ku si yardansa.”

⁶Ki omi fala: “Ne kasu N ka pudi kumpral, pabia i pudi dana ña propi yardansa. N na ntregau ña diritu pa bu pudi kumpral, pabia ami N ka na pudi kumpral.”

⁷Na ki tempu antigu i kustumu na Israel, ora ku un terenu na kumpradu o i na transferidu, pa konfirma nogos, un omi ten ku diskalsa sapatu i da si kumpañer. Es i ta seduba tustumuñu na Israel. ⁸Asin, ki si parenti fala Boaz: “Bu ta tomal pa bo.” I diskalsa si sapatu.

⁹Boaz fala ki garantis ku tudu pobu: “Bo sedu tustumuñas aos kuma N toma na mon di Noemi tudu ku pertensiba Elimelek ku Kilion ku Malon; ¹⁰N toma tambi Ruti di Moab, ku seduba minjer di Malon, pa i sedu ña minjer, pa kontinua nomi di falsidu na si yardansa, pa si nomi ka pirdi na metadi di si

3.14: 2 Kor 8.21; 1 Tes 5.22 ^a **4.1** porton seduba kau di justisa. **4.2:** Sai 18.21-22; Dit 31.23; Mis 5.14 **4.4:** Kum 23.18; Jer 32.7-12 **4.5:** Kap 1.11; Kum 38.8; Lei 25.5-9

ermans, nin na reŝistu di prasa. Aos bo sedu tustumuñas.”

¹¹Ki garandis ku tudu pobu ku staba na porton e fala: “No sedu tustumuñas. SIÑOR na fasi ki minjer, ku na yentra na bu kasa, suma Rakel ku Leia, ki dus ku forma jorson di Israel. No dija pa bu sedu riku na Efrata, pa bu sedu algin famosu na Belen, ¹²pa familia ku SIÑOR na dau ku ki minjer sedu suma familia di Perez, ku Tamar padi ku Judá.”

Familia di Boaz

¹³Asin Boaz toma Ruti pa i sedu si minjer. E junta; SIÑOR judal pa i preña, i padi un fiju. ¹⁴Minjeris fala Noemi: “No ngaba SIÑOR ku ka

disau aos sin algin ku na toma konta di bo. Nomi de mininu na sedu famosu na Israel. ¹⁵I na arnoba bu vida, i na bin sustentau na bu berjisa, pabia bu netu, ku amau, ku sedu minjor di ki seti fiju pa bo, i el ku padil.”

¹⁶Noemi toma mininu, i sintandal na si perna, i toma konta del. ¹⁷Minjeris visiñu fala: “Noemi tene un fiju.” E dal nomi di Obed. I el ku sedu pape di Jesé, pape di Davi.

¹⁸Es ku sedu jorson di Perez: Perez padi Ezron, ¹⁹Ezron padi Ran, Ran padi Aminadab, ²⁰Aminadab padi Naason, Naason padi Salmon, ²¹Salmon padi Boaz, Boaz padi Obed, ²²Obed padi Jesé, Jesé padi Davi.

4.11: Kum 35.23-24 **4.12:** ver 18; Kum 38.29; 46.12

4.14: Luk 1.58; Rom 12.15 **4.15:** 1 Sam 1.8

4.17: 1 Sam 16.1,11-13; 17.12; Is 11.1; Mat 1.5-6;

At 13.22; Rom 15.12 **4.18:** ver 12; 1 Kron 2.3-15